

4
какви точни фактически данни за времето и мястото на случката, за присъствувалите при разговора, но дори не мога да предам в най-сбито резюме, казаното тогава от Христо. Предавам само в същност най-ненужното: своето общо впечатление и преценката си. Но аз още в началото на писмото си Ви предупредих, че това е всичко, което мога да направя, на което съм способна. А пък и много години минаха от тогава. Много неща се преживяха. То човек уж най-много запомня от годините на младостта си, но ето на, че аз нито мога да си спомня много нещо, нито онова, което си спомням, има нужната конкретност за да бъде убедително и за другите. Може би в разговори с приятели от онова време биха могли да изплуват разни подробности, но аз за съжаление се виждам с малцина от тях, и то съвсем рядко, и съвсем не при условия, при които могат да оживеят спомените.

Пък и през последната година, ний с Христо се виждахме сравнително по-рядко. Сърдечната му връзка с Жения беше станала вече много сериозна. Те предпочитаха да бъдат сами. А ние съчувствувахме и не искахме да пречим. После през пролетта Христо се разболя. И аз вече не го видях. От Дора узнавах за хода на болестта му и знаех, че той върви добре. После тя каза веднаж, че е настъпило някакво влошаване, но не каза, че е много страшно. По него време ний с нея държахме матура и същевременно се готвехме за изпит в театралната студия на Даниел. Пък и аз живеех вече на друга посока и не се виждахме всеки ден като преди. И стана тъй, че аз узнах за смъртта на Христо едва вечерта след неговото погребение. Тогава ми беше много мъчно, защото да се случи тъй, че аз да не изпратя Христо в последния му път. Но затова сега пък си го спомням само такъв, какъвто беше като жив.

Особено ми се е запечатил зрително един негов образ: По някаква улица иде към нас Христо усмихнат. Сравнително малка, но набитичка фигура. Духа вятър в гърба му. Косите му са разрошени, защото е без шапка. И полите на палтото му се веят по малко. А после се срещаме на едно кръстовище, дето като че ли са се събрали всички ветрове, и бърборим някакви незначителни, но весели неща. Защо съм запомнила именно това? Може би защото в тоя образ има нещо младежко, бодро и волно, но без каквато и да е поза. Като че ли - носен от попътен вятър, приветствено усмихнат, крачи Смирненски във бъдещето!

Толкова бих искала да го виждам, изправен на пиедестала край реката, именно такъв.

София, 5 май 1950 г.

З. Стойкова